

KIILI KUNSTIDE KOOLI RÜTMIMUUSIKA BASSKITARRI HUVIALA PÕHIÕPPE ÕPPEKAVA

ÜLDSÄTTED

- Kiili Kunstide Kooli õppekava on dokument, mille alusel toimub õppetöö antud koolis.
- Õppekava koostamisel on lähtutud huvikooli seadusest, huviharidusstandardist, kooli põhimäärusest, paikkonna vajadustest, õpilaste soovidest ja kooli traditsioonidest ning võimalustest.
- Kiili Kunstide Kooli õppekava määrab kindlaks õppe-eesmärgid, õppeaja, õppeainete loendi koos ainekavadega, õppeainete valiku võimalused ja tingimused ning nõuded õppeetappide ja kooli lõpetamise kohta.
- Põhiõpe on ette nähtud õpilastele, kes soovivad ja suudavad õppida mahukama, enam harjutamist ja õppimist nõudva õppekava järgi. Õpilasele võimaldatakse soovi korral ja vastava taseme olemasolul õppeaja vältel üle minna põhiõppekavalt vabale õppekavale ja vastupidi. Sooviavalduse kinnitab või lükkab tagasi õppenõukogu.

I ÜLDOSA

1. ÕPPE- JA KASVATUSTÖÖ EESMÄRGID

- 1.1. Kõrge kvaliteediga muusikaalase põhihariduse andmine.
- 1.2. Aidata õpilastel kasvada muusikat ja kunsti mõistvateks ning hindavateks, terve ellusuhtumisega ennast ja teisi väärtustavateks inimesteks.
- 1.3. Kujundada õpilasi isiksusteks, kes oskavad ennast väljendada ja julgevad esineda.
- 1.4. Kasvatada õpilases oskust oma tegevust eesmärgistada, kavandada ning hinnata.
- 1.5. Õpilase kriitilise ja analüütilise mõtlemisoscuse arendamine.
- 1.6. Õpilase otsustusvõime ja vastutusvõime arendamine.
- 1.7. Õpilase töövõime, koostööoskuste ning sotsiaalsete oskuse arendamine.
- 1.8. Õpilase kunstitaju, loovuse ja fantaasia arendamine.
- 1.9. Õpilase ettevalmistamine õpinguteks oma eriala kesk- ja/või kõrgemal tasemel.
- 1.10. Kohaliku kultuurielu edendamine eesti kultuuritraditsioonidele toetudes.

2. ÕPPEKAVA PÕHIMÕTTED

- 2.1. Õppekava koosneb üldosast ja ainekavadest.
- 2.2. Üldosa kirjeldab õppekava eesmärgid ja õppeprotsessi käigu ning toob välja vastavasse õppekavasse kuuluva ainelooendi.
- 2.3. Ainekavad annavad vastava aine jaoks suunad ja tasemenõuded.
- 2.4. Õppekorralduses ja õppesisu valikul arvestatakse vanuselisi ja individuaalseid iseärasusi ja kooli materiaalseid võimalusi.
- 2.5. Õppetöö kavandamisel peetakse silmas iga õpilase võimekust ja vastavust klassi tasemele.
- 2.6. Tasemele mittevastavate õpilaste õpingute jätkamise võimaluste üle otsustab õppenõukogu.
- 2.7. Õppekava suurem eesmärk on kujundada õpilase isikupära ja suunata õpilast oma tegevust jälgima ning õppimist kavandama ja analüüsima vastavast erialast lähtudes.

3. ÕPPEPROTSESS

- 3.1. Õppimise käigus saab õpilane oskuse õpitavat analüüsida ja hinnata ning õpilase õppeedukus sõltub tema pühendumusest õppetöösse. Õpetaja on õpitegevuste kavandaja, looja ning õpilase juhendaja ning innustaja.
- 3.2. Õppeprotsess pakub oma struktuuriga esinemiste, arvestuste ja eksamitega õpilasele eduelamuse ning ka oma vigadest õppimise võimalusi.
- 3.3. Hindamine on osa kooli õppeprotsessist. Õpilasele tuleb selgitada, mida hinnatakse, milliseid hindamisvahendeid kasutatakse ja millised on hindamise kriteeriumid.
- 3.4. Hindamise põhieesmärgid on:
 - 3.4.1. motiveerida õpilast sihikindlamalt õppima;
 - 3.4.2. anda teavet õppimise käigust õpilasele, õpetajale, kooli juhtkonnale, lapsevanematele;
 - 3.4.3. näidata õpilaste individuaalsete õpitulemuste vastavust õppekavas määratud tasemele.
- 3.5. Hindamine on reglementeeritud dokumendiga "Kiili Kunstide Kooli õpilaste hindamise kord".

4. KOOLIASTMETE ÕPPEKORRALDUS

- 4.1. Õppetöö Kiili Kunstide Kooli muusikaosakonna põhiõppes on jagatud järgmistesse arenguastmetesse:
 - 4.1.1. noorem aste
 - 4.1.1.1. eelklass (ainult õpilastele, kes õpivad üldhariduskooli I klassis);
 - 4.1.1.2. 1.-4. õppeaasta (õpilastele alates üldhariduskooli II klassist).
 - 4.1.2. vanem aste – 5.-7. õppeaasta (õpilastele, kes on noorema astme edukalt lõpetanud ja saanud õppenõukogu suunamise vanemasse astmesse);
 - 4.1.3. lisa-aasta(d) – ainult õppenõukogu otsusel ja kooli võimalusel õpilastele, kes on lõpetanud vanema astme heade tulemustega.
- 4.2. Õppetunni kestus on 45 minutit.
- 4.3. Õppeaasta algab 1. septembril ja lõpeb 31. augustil.
- 4.4. Koolivaheajad on ühitatud Kiili Gümnaasiumi koolivaheaegadega.
- 4.5. Õppetöö jaguneb poolaastateks.
- 4.6. Õpilane on seotud õppetööga vastavalt õppeaasta pikkusele.
- 4.7. Õpilaste üleminek ühest klassist teise toimub õppetulemuste, hindeliste esinemiste ja arvestuste alusel õppenõukogu otsusega.
- 4.8. Noorema astme lõpetamisel toimub erialas ja solfedžos üleminekueksam.
- 4.9. Vanema astme lõpetamisel toimub erialas ja rütmimuusika teoorias lõpueksam.
- 4.10. Vanema astme lõpetamisel saab õpilane kooli lõpudiplomi. Diplomi saab ainult kõikides õppeprogrammis olevates õppeainetes eksami (arvestuse) sooritanu.
- 4.11. Muusika põhiosakonda võetakse õpilased vastu konkursi alusel. Konkursi korraldamiseks moodustatakse koolis vastuvõtukomisjon. Vastuvõtutingimused ja kord kehtestatakse Kiili Kunstide Kooli õpilaste vastuvõtmise ja lahkumise korraga.

5. ÕPPEAINETE LOETELU

5.1. Ained ja nädalatundide arv:

	põhiõpe								lisa-aastad	
	noorem aste					vanem aste				
	eelklass	I klass	II klass	III klass	IV klass	V klass	VI klass	VII klass	VIII klass	IX klass
Eriala	1,5	2	2	2	2	2	2	2	1	1
Eriala koosmäng						1	1	1	1	1
Solfedžo	1,5	2	2	2	2				2*	2*
Rütmimuusika teooria						2	2	2		
Rütmimuusika ajalugu						1	1	1		
Lisaeriala					1*	1*	1*	1*		

Selgitus:

- Tärniga märgitud osa ainete loetelust antakse õpilase soovi ja kooli võimaluste korral.
- Lisaeriala valimine eeldab õppetööga väga hästi toimetulekut.
- Eelklassi võetakse õpilased, kes astuvad samal õppeaastal üldhariduskooli esimesse klassi. Vanemad õpilased alustavad õpinguid I klassis.

II AINEKAVAD

1. RÜTMIMUUSIKA BASSKITARRI AINEKAVA

Hindelised esinemised:

Hindelised esinemised toimuvad kord poolaastas. Sügisel võivad hindelised esinemised toimuda alates novembri keskpaigast ja kevadel alates aprilli lõpust. IV ja VII klassis on kevadise hindelise esinemise asemel eksam. VII klassis on sügisene hindeline esinemine vabatahtlik ning seal on lubatud esitada juba ka kevadise eksami kavasse kuuluvaid teoseid. Hindelise esinemise kava esitatakse peast. Hindelist esinemist hindab hindamiskomisjon vastavalt kehtivale hindamiskorrale. Hindelise esinemise kava peab vastama käesolevas õppekavas toodud nõuetele. Esimest aastat õppivad õpilased ei pea esinema I poolaastal. Samal poolaastal vähemalt regionaalse ulatusega konkursil osalenud õpilane ei pea hindelisel esinemisel osalema ja tema hindeks loetakse 5 (väga hea).

Õpetajal on lubatud ametliku hindelise esinemise kõrval hinnata numbriliselt ka muid antud poolaastal tehtud etteasteid, kuid ainult tunnihindega.

Tehnilised arvestused:

II-VI klassini toimub tehniline arvestus kord poolaastas. VII klassis toimub tehniline arvestus vaid I poolaastal. Arvestust hindab hindamiskomisjon vastavalt kehtivale hindamiskorrale. Arvestuse kava peab vastama antud klassi tehnilistele nõuetele.

Eksamid:

Noorema astme üleminekueksam (IV õppeaasta kevadel).

Lõpueksam toimub vanema astme lõpus (VII õppeaasta kevadel).

Mõlemal eksamil esitatakse ettenähtud kava korraga täies ulatuses ja peast (välja arvatud ansamblinumbrid).

Kodune töö:

Tunnis toimub uue materjali omandamine, uute mänguvõtete ja harjutamismetoodika õppimine. Eeldatakse, et õpetaja juhistest lähtuvalt jätkab õpilane igapäevaselt tööd ka kodus, et tunnis läbitud teemad ja probleemide lahenedused muutuksid omaseks. Järgmisel tunnil korratakse vajadusel eelmise tunni olulised teemad üle ning antakse järgmised ülesanded, mis kodus harjutamist nõuavad.

1.1. NÕUDED KLASSIDE KAUPA:

Eelklass

Eelklassi eesmärgiks on tutvuda elementaarseid mängutehnika võtetega ja heli tekitamisega basskitarril ja tutvutakse basskitarri funktsiooniga rütmimuusikas. Selleks mängitakse läbi erinevaid baasoskusi toetavaid lühikesi palu ja tehnilisi harjutusi. Tundides kuulatakse erinevat stiili muusikat ja õpitakse kuulama basskitarri faktuuri. Loomuliku mänguasendi leidmine läbi kehatunnetuse, et heli tekitamine instrumendil oleks võimalikult pingevaba ja ergonoomiline. Õpitakse kasutama vahelduvate sõrmedega parema käe mängutehnikat ja ökonoomset ja pingevaba vasaku käe sõrmede liikumist sõrmlaual. Õpilane teab mis on basskitarri keeled ja oskab lihtsamaid lugusid A ja D duurist mängida (harmoonias I – IV- V) ainult lahtistel keeltel.

Hindeline esinemine:

II poolaastal 2 vabalt valitud pala, mida võib olenevalt loost esitada kas fonogrammiga või õpetaja saatel.

I klass

Esimese klassi eesmärgiks on tutvuda kõige sellega, mida õpitakse ka eelklassis. Lisaks alustatakse basskitarril nootide õppimisega ja seda toetatakse ka erinevate lühikeste lugude õppimisega.

Hindelised esinemised:

I poolaastal – kaks erineva iseloomuga pala (esinevad vaid eelnevalt eelklassis õppinud õpilased).

II poolaastal – kaks erineva iseloomuga pala.

Nõuded repertuaarile:

Üks lugu võib olla saatepartii, teises loos võiks õpilane mängida lisaks ka meloodiat. Lood võivad olla esitatud kas fonogrammi või õpetaja saatel.

Nõuded tehnikale:

Keeltevahelised hüpped (noodistatud – näiteks A – G – D – E) mängides seda 60bpm 4-ndikena. Esimese lihtsa etüüdi (loo) mängimine.

Nootide E, A, D, G, C, F ja B asukohtade tundmine esimese viie freti vahemikus.

Lihtne ilma pausideta prima vista lugemine (4-8 takti, kus taktis on maksimaalselt kaks erinevat nooti)

Erinevate astmete kuulmine (I-IV-V) ja nende järgimängimine.

II klass

Teises klassis on eesmärgiks saavutada valmisolek mängida juba bändiga. Selle jaoks õpitakse rohkem tundma erinevaid rütme ja harjutatakse mängimist pidevalt koos salvestuste ja backtrackidega kus on just peamiselt trummid välja toodud. Õpilane peab kuulama ja saama aru basstrummi partiist ja sinna peale kõrva abil sobitama oma partii. Samuti õpitakse noodist mängima just erinevaid rütmilisi partiisid.

Teise aasta lõpuks võiks õpilane tunda end pilliga väga mugavalt ja mõista juba täpsemalt, kuidas basskitarrist heli välja tuleb.

Tehnilised arvestused:

I poolaastal – moll ja duur heliredel (üks oktav), backtracki järgi mängimine, nootide tundmine, prima vista

II poolaasta – moll ja duur heliredel (üks oktav), backtracki järgi mängimine, nootide tundmine, prima vista, kolmkõlad

Hindelised esinemised:

I poolaastal – kaks erineva iseloomuga pala.

II poolaastal – kaks erineva iseloomuga pala.

Nõuded repertuaarile:

Lood võiksid olla sellised, kus õpilane saab mängida saatepartiit ja samuti ka meloodiat või lühikese improvisatsiooni. Ühe loo võiks mõlemal poolaastal esitada koos trummariga (selleks võib olla ka õpetaja). Teised lood võivad olla esitatud kas fonogrammi või õpetaja saatel.

Nõuded tehnikale:

Erinevad rütmikad ja nende lugemine noodist

Kuulmise järgi oma partii sobitamine backtrackile

Esimese viie freti ulatuses nootide õppimine

Esimeses positsioonis heliredelite mängimine (5 freti ulatuses)

Nootide pikkuse õige hoidmine ja parema käe positsiooni tajumine

Noodist lugemine esimese viie freti ulatuses olevatel nootidel

Kolmkõlade mängimine

III klass

Kolmanda klassi eesmärk on uute laadide õppimine ja nende kaasamine. Samuti võetakse tugevamalt käsile improviseerimine etteantud vahenditega. Õpilane peab olema võimeline duuris, mollis, harmoonilises mollis ja miksolüüdias endale meeldivalt soleerima. Selleks kuulatakse tundides palju muusikat, kus tutvustatakse basskitarri kui sooloinstrumenti.

Tehnilised arvestused:

I poolaastal – heliredelid (duur, moll, harmooniline moll, miksolüüdia), prima vista (üks rohkem rütmiline ja teine pigem nootidele pühendunum)

II poolaasta – heliredelid (duur, moll, harmooniline moll, miksolüüdia), prima vista (üks rohkem rütmiline ja teine pigem nootidele pühendunum)

Hindelised esinemised:

I poolaastal – kaks erineva iseloomuga pala.

II poolaastal – kaks erineva iseloomuga pala.

Nõuded repertuaarile:

Repertuaaris võiks olla lood, kus on esindatud kaks uut laadi (harmooniline moll ja miksolüüdia)

Lugudes peab õpilane mängima meloodiat, lugude saatepartii võiks olla juba tihedam ja koosneda rohkematest akordidest. Õpilane võib lisada improvistatsiooni oma lugudesse, kui ta tunneb end seda tehes mugavalt. Lood võivad olla mängitud bändiga, fonogrammiga, õpetajaga või hoopis üksinda.

Näited:

Watermelon Man

Nõuded tehnikale:

7 freti ulatuses nootide tundmine

Kolmkõlad, septakordid

Kõikides positsioonides heliredelite mängimine

Kõrva järgi ära tundmine, et mis laadiga on tegemist (mängituna basskitarril)

IV klass

Õpilane tunneb end mugavalt bändis basskitarristina, oskab improviseerida erinevate lihtsate järgnevuste peale kasutades uusi laade. On omandanud uusi basskitarri tehnikaid (näiteks: slap), on õppinud erinevaid stiile mängima ja tunneb end neid mängides mugavalt. Oskab basskitarril nimetada kõiki osi ja teab ka milline on basskitarri ehitus. Julgeb mängida ise üksinda basskitarri ilma saateta ja suudab hoida tempot.

Tehnilised arvestused:

I poolaastal – kaks oktavit duur-moll (vastavalt tehnilistele nõuetele) + jazzlaadis heliredel, üks etüüd, prima vista

II poolaasta – kaks oktavit duur-moll (vastavalt tehnilistele nõuetele) + jazzlaadis heliredel, üks etüüd, prima vista

Hindelised esinemised:

I poolaastal – kaks erineva iseloomuga pala.

IV klassi lõpus tuleb erialas sooritada noorema astme üleminekueksam:

Eksamil tuleb esitada vähemalt kolm erineva karakteriga pala.

Eksamil esitatud lugude hulgas peab olema üks üksinda esitatud lugu, võimalusel kaks bändiga esitatud lugu, kus vähemalt ühes mängib basskitarrist loo teema, soolo ja ka saatefaktuuri ja teine lugu võiks olla kas keerulisema saatefaktuuriga või teistsuguses meetrumis.

Terve kava tuleb esitada peast.

Nõuded repertuaarile:

I poolaasta lood võiksid olla täiesti erinevat stiili ja kasutada uusi tehnikaid. Lood võivad olla mängitud bändiga, fonogrammiga, õpetajaga või hoopis üksinda.

Näited:

Isn't she Lovely,

Nõuded tehnikale:

I poolaastal C, D, G, A, E, F#

II poolaastal F, Bb, Eb, Ab, Db

Kogu fretboardi ulatuses nootide tundmine.

Erinevate heliredelite mängimine

Dooria, lüüdia tutvustamine

Oskus transkribeerida lauldes ja siis otsides õiged noodid pillil ülesse

IV klassi üleminekueksamid heade tulemustega sooritanud õpilane jätkab õpinguid õppenõukogu otsusega V klassis. Üleminekueksami nõrkade tulemustega sooritanud õpilane viiakse õppenõukogu otsusega üle vabaõppe 5. õppeaastale.

V klass

Õpilane teeb ise esimese transkriptsiooni nii lihtamast soolost kui ka saatepartiist. Mängib regulaarselt bändiga, kus saab uusi omandatud heliredeleid ja transkribeeritud materjali pidevalt proovida. Õpilane mõistab, et transkribeerimine on oma sõnavara suurendamise eesmärgiks. Tunnis toimub regulaarne improviseerimine erinevate laadide peal ja kasutades selleks ka erinevaid moduleerivaid järgnevusi.

Tehnilised arvestused:

I poolaastal – transkriptsioon, heliredelid, kolmkõlad, septakordid, prima vista

II poolaastal – transkriptsioon, heliredelid, kolmkõlad, septakordid, etüüd, prima vista

Hindelised esinemised:

I poolaastal – kaks erineva iseloomuga pala.

II poolaastal – kaks erineva iseloomuga pala.

Nõuded repertuaarile:

Repertuaaris võiks esineda lood, mis on erinevast stiilist, kus on rütmilisi ja harmoonilisi modulatsioone. Samuti võiks olla üks lugu neljast jazzistandard. Lood peavad olema esitatud bändiga. Üks kahest loost võib olla ka transkribeeritud loo esitamine bändiga.

Nõuded tehnikale:

Transkriptsiooni pillil selgeks õppimine.

Heliredelite, kolmkõlade, septakordide mängimine kiiremas tempos.

Esitada üks klassikaline etüüd, (bachi tšello), või mõni muu etüüd/lugu, millel oleks basskitarrile erinev karakteristika.

VI klass

Õpilane tunnetab väga hästi meetrumit ja seda erinevates taktimõõtudes. Erinevate lugude transkribeerimine muutub lihtsamaks, sest tundides analüüsitakse kuulatavat muusikat. Õpilane mängib pidevalt bändiga ja tunneb end mugavalt erinevates stiilides ja teeb juba ise valikuid, kuidas ta midagi esitab. Akordide mängimine on saanud tavapäraseks osaks pilli mängimisel.

Tehnilised arvestused:

I poolaastal – transkriptsioon, mängi mida kuuled, meetrum kaob ära, heliredelitel soleerimine, prima vista

II poolaasta – transkriptsioon, mängi mida kuuled, meetrum kaob ära, heliredelitel soleerimine, prima vista

Hindelised esinemised:

I poolaastal – kaks erineva iseloomuga pala.

II poolaastal – kaks erineva iseloomuga pala.

Nõuded repertuaarile:

Mõlemal poolaastal on lugudes vaja mängida akordidega saadet teise pilli soolo alla.

Üks lugu oleks hea esitada koos teise soolopilli mängijaga – näiteks saksofoniga

Teine lugu võiks eelistatult olla mõne tuntud jazzbassisti lugu (Janek Gwizdala, Jaco Pastorius...)

Nõuded tehnikale:

Heliredelid, kõik kirikulaadid, altereeritud skaalad – nendel soleerimine

Mängi mida kuuled - hakkab mängima üks õpetaja loodud lugu ja õpilane peab suutma välja kuulata akordide muutused ja leidma üles õiged noodid pillil. Looma ise loogikat, et mis antud muusikas juhtub. Materjal on korduv, et õpilane saaks vajadusel oma vigadest õppida.

Meetrum kaob ära – trummi backtrack kaob suvalistel hetkedel erinevateks pikkusteks ära ja õpilane peab suutma hoida meetrumit. Seda nii 4/4, 3/4, 7/8, 5/4...

VII klass

Õpilane tunneb end mugavalt bändiliidrina, oskab kirjutada noote, oskab välja pakkuda erinevaid ideid, kuidas lugusid arranžeerida. On juba leidnud endale isiklikud eelistused, kuidas ta soovib lugusid esitada ja mis moodi talle meeldib improviseerida. Noodist lugemine on kogu fretboardi ulatuses õpilasele lihtne ja olenemata tempost või helistikust leiab ta ülesse õiged noodid õigel ajal.

Tehnilised arvestused:

I poolaastal – kaks transkriptsiooni (üks muu instrumendi soolo ja teine vabalt valitud loo täispikk transkriptsioon)

VII klassi lõpus tuleb erialas sooritada vanema astme lõpueksam:

Eksamil tuleb esitada vähemalt kolm erineva karakteriga pala. Kõik lood on noodistatud ja koos õpetajaga on loodud arranžeringud. Omalooming on väga teretulnud. Vähemalt kaks lugu peavad olema esitatud koos bändiga. Kõik esitatud lood peavad olema erineva karakteriga. Kolme loo jooksul peab olema vähemalt kaks soolot.

Üks lugu võib olla üksi esitatud.

Terve kava tuleb esitada peast.

Nõuded tehnikale:

Transkriptsioonid

VII klass lõpeb kooli lõputunnistuse saamisega.

Lisa-aastad

Erinevate kompositsiooni- ja arranžeerimistehnikate valdamine. Omalugude basskitarril esitamine. Õpilane saab esitada palju küsimusi. Lisa aastate eesmärgid on individuaalsed.

Hindelised esinemised:

Ühe kora aastas - Õpilase enda poolt valitud kavaga kontsert.

2. SOLFEDŽO AINEKAVA (eelklass-IV klass, V klassist asendub aine rütmimuusika teooriaga)

Solfedžo eesmärgiks on muusikalise kuulmise ja noodistlaulmise(mängimise) oskuse ja interpreteerimisaluste väljaarendamine. Solfedžotunnis arendatakse sisemist kuulmist, intonatsiooni täpsust, lauluoskust, muusikalist kirjaoskust, analüüsivõimet.

Tegeletakse järgmiste oskuste arendamisega:

- *Hääl ja lauluoskus* – hingamine, fraseerimine, intonatsioon, väljenduslikkus.
- *Astmetaju* – astmete tabamine tabelil ja noodi järgi. Heliredelite laulmine, harmooniline kuulmine.
- *Solfedžeerimine* – noodinimedega või sõnadega, transponeerimine, peastlaulmine, tundmatu harjutuse laulmine.
- *Mitmehäälsus* – heliredelid intervallides, intervallide, akordide, järgnevuste laulmine, mitmehäälsed harjutused, saatega laul.
- *Rütm* – rütmis liikumine, rütmisilpide omandamine, rütmiharjutused ühele ja kahele käele, rütmi koputamine koos pulsilöökidega(taktiviipamisega), ostinato, saaterütm, rütmikaanon.
- *Muusikateooria* – noodikirja õppimine, taktimõõdud, helistike tundmine, kvindiring,
- *Suuline analüüs* – rütmianalüüs, meloodiaanalüüs, vormianalüüs, laadi ja helistiku analüüs, intervallide, akordide, dünaamika analüüs.
- *Diktaat* – meloodiline ja rütmidikataat, lünkdiktaat, mäludiktaat, kiirusdiktaat astmete tabamiseks.
- *Improvisatsioon* – meloodia improviseerimine antud tekstile, läbivõetud teemale, antud rütmile. Rütmilise improvisatsioon õpitud taktimõõdudes, õpitud meloodia saateks, lihtsamad rütmipartituurid.
- *Itaaliakeelsed oskussõnad* – tempode nimetused, tempomuutused, dünaamika, iseloomu väljendavad sõnad.

Ainekava koostamisel on lähtutud kahest põhimõttest:

- ainekava edukalt läbinud õpilane saab jätkata õpinguid rütmimuusika teooria aines
- ainekavas kirjeldatud teadmised ja oskused sobivad ettevalmistuseks nii klassika- kui rütmimuusika suunal jätkajatele. Ainekava sisaldab omandatavate teadmiste ja oskuste kirjeldust ning noorema ja vanema astme eksami nõudeid.

Kodune töö:

Tunnis toimub uue materjali õppimine. Õpetaja võib vajadusel anda ka koduseid ülesandeid, mis toetavad läbitud teema paremat omandamist.

Kontrolltööd ja testid:

Kontrolltööd ja teste korraldatakse tunnis vastavalt vajadusele, et kontrollida õpilaste teadmisi ja oskusi läbitud teema ulatuses ning valmistuda eksamiteks.

Eksamid:

Eksamipiletite koostamisel on aluseks Eesti Muusikakoolide Liidu poolt liikmetele saadetavadksamipiletid.

Noorema astme üleminekueksam toimub noorema astme lõpus (IV õppeaasta kevadel).

2.1. NÕUDED KLASSIDE KAUPA:

eelklass

Põhieesmärgid:

Rütmiõpetus. Muusikataju arendamine. Duur ja moll.

Nõuded õpilasele:

- oskab laulda C ja G duuri ning a ja e molli;
- oskab kasutada ja tunneb kuulmise järgi ära järgnevad rütmid:
- saab aru järgnevatest mõistetest: noodijoonestik, takt, taktijoon, lõpujoon, viiuli- ja bassivõti, nootide tähtnimed (silpnimed), diees, bemoll, T (t).

I klass

Põhieesmärgid:

Rütmiõpetus. Muusikataju arendamine. Duur ja moll.

Nõuded õpilasele:

- oskab laulda ja kirjutada C, G, D ja F duuri ning lahendada püsimatuid astmeid püsivatesse ja loomulikke a, e ja d molli;
- oskab kasutada ja tunneb kuulmise järgi ära 2-3 ja 4-osalise taktimõõdu ning järgnevad

rütmid:

- saab aru järgnevatest mõistetest: noodijoonestik, taktimõõt (2/4, 3/4, 4/4=C), takt, taktijoon, eeltakt, lõpujoon, rõhulised ja rõhutud taktiosad, kordusmärk, abijoon, viiuli- ja bassivõti, dünaamika, nootide tähtnimed (silpnimed), diees, bemoll, juhtheli, paralleelsed helistikud, kordus, püsiv ja püsimatu aste;
- oskab noodistada lihtsaid 2-4-taktilisi rütmi- ja meloodiadiktaate.

II klass

Põhieesmärgid:

Molli kolm kuju. Tutvumine intervallidega.

Nõuded õpilasele:

- oskab laulda ja kirjutada C, G, D, F ja B duuri ja põhikolmkõlasid;
- oskab laulda ja kirjutada loomulikku a, e, d, h ja g molli ning põhikolmkõlasid;
- oskab laulda kaanoneid;
- oskab laulda noodist (sh lastelaule)
- oskab kirjutada 2 kuju (loomulik, harmooniline) a, e, d, h ja g molli ning põhikolmkõlasid. Duur- ja mollkolmkõla (mažoor- ja minoorkolmkõla), kolmkõlade tähistused väljaspool helistikku: „M“ - duurkolmkõla ja „m“ - mollkolmkõla;
- tunneb noodipildi ja kuulmise järgi ära molli 3 kuju;
- oskab kasutada ja tunneb kuulmise järgi ära 2-, 3- ja 4-osalises taktimõõdus järgnevad rütmid:

- saab aru mõistetest: terve- ja pooltoon, bekaar, fermaat, sekvents, varieerimine, molli kolm kuju, intervallid (p.1; p.8; p.4; p.5; s.3; v.3; s.2 v.2), paralleelsed helistikud;
- tunneb tempotähiseid: *adagio, largo, andante, moderato, allegro, presto*;
- tunneb dünaamikatähiseid: *p, mp, mf, f, crescendo, diminuendo*;
- oskab noodistada 2-4 taktilisi rütmi-ja meloodiadiktaate mängituna võimalusel eri pillidel (ka lünk- ja mäludiktaadid ning meetrumivabad astmediktaadid ja diktaadid astmenumbritega).

III klass

Põhieesmärgid:

Lihtintervallid. Akordiõpetuse algus.

Nõuded õpilastele:

- oskab laulda ja kirjutada C, G, D, A, F, B ja Es duuri, a, e, h, fis, d, g ja c molli (loomulik ja harmooniline), põhikolmkõlasid (astmetähistusega I, IV, V) (tutvustavalt ka funktsioonide nimed), I kolmkõla pöörded (tähistusega I₆ ja I₆₄);
- tunneb noodipildi ja kuulmise järgi ning kirjutab ja laulab kõiki õpitud lihtintervalle ning teab nende suurust toonides;
- oskab intervalle helistikes määrata;
- saab aru mõistetest põhikuju ja pööre, 3/8 taktimõõt, dominantseptakord, kolmkõla helide nimetused (priim, terts, kvint), transponeerimine;
- oskab noodistada 6-8 taktilisi rütmi- ja meloodiadiktaate mängituna võimalusel eri pillidel (ka lünk- ja mäludiktaadid ning meetrumivabad astmediktaadid ja diktaadid astmenumbritega).

IV klass

Põhieesmärgid:

Eelmistel õppeaastatel õpitu kinnistamine, lahendusega intervallid, valmistumine üleminekueksamiks.

Nõuded õpilastele:

- oskab laulda ja kirjutada kuni nelja võtmemärgiga helistikke, õpitud intervalle ja akorde nii helistikus kui antud noodist;
- oskab koputada nii ühe kui kahe partiiga rütmiharjutusi;
- tunneb kuulmise ja noodipildi järgi ära õpitud helilaadid, intervallid, akordid ja rütmid;
- teab intervallide suurust toonides ja oskab neid ehitada antud noodist üles ja alla;
- tunneb tähtharmoniat õpitud akordide ja helistike piires;
- oskab kasutada ja tunneb kuulmise järgi ära triooli ja sünkooibi;
- tunneb dominantseptakordi (V7) koos lahendusega nii duuris kui harmoonilises mollis;
- saab aru mõistest samanimelised helistikud;
- on tuttav tähtharmonia akordimärkidega õpitud akordide ja helistike piires (duur- ja mollkolmkõla, V7);
- on tuttav kõrvalastmete kolmkõladega;
- oskab noodistada 6-8-taktilisi rütmi- ja meloodiadiktaate mängituna võimalusel eri pillidel (ka lünk- ja mäludiktaadid ning meetrumivabad astmediktaadid ja diktaadid astmenumbritega).

IV klassi lõpus tuleb solfedžos sooritada noorema astme üleminekueksam.

Eksamil kasutatavad laadid on loomulik duur ja harmooniline moll, kasutatavad taktimõõdud 2/4 ja 3/4 (va rütmiharjutuse koputamisel, kus võib esineda ka 3/8). Eksam koosneb kahest osast – kirjalikust ja suulisest. Eksam sooritatakse varasemate õpitulemuste põhjal kas A-raskusastmel (keerulisem) või B-raskusastmel (lihtsam)

Kirjalik:

- *diktaat* – 4-8 takti 2/4 või 3/4 taktimõõdus. Mängitakse kokku 7 korda;
- *rütmidiktaat* – 4 takti 2/4, 3/4 või 3/8 taktimõõdus, mängitakse ette 6 korda;
- *intervallide ja akordide kuulamine* – (*priimist oktavini*) – mängitakse 8 intervalli ja akordi, kõiki kolm korda järjest (üks kord harmooniliselt, teine kord meloodiliselt, kolmas kord harmooniliselt). Valikus on duur- ja mollkolmkõlad ning dominantseptakord. Lisaks kõik lihtintervallid priimist oktavini.
- *teooria* – akordide ehitamine ja/või määramine, helistike ning võtmemarkide kirjutamine ja/või määramine.

Suuline:

Kogu suuline pilet on ühes helistikus.

- *heliredeli laulmine*;
- *samas helistikus põhikolmkõlade ja dominantseptakordi laulmine koos lahendusega*;
- *harjutuse laulmine noodist*;
- *rütmiharjutuse koputamine* – 4 takti, fikseeritud löökpilli partiina, kasutatakse taktimõõde 2/4, 3/4 ja 3/8.

IV klassi üleminekueksamid heade tulemustega sooritanud õpilane jätkab õpinguid õppenõukogu otsusega V klassis rütmimuusika teoorias. Üleminekueksami nõrkade tulemustega sooritanud õpilane viiakse õppenõukogu otsusega üle vabaõppe 5. õppeaastale.

3. RÜTMIMUUSIKA TEOORIA AINEKAVA (V-VII klass)

Rütmimuusika teooria ainetsükli ülesandeks on anda õpilasele improviseerimiseks vajaminevad ning lugude transkribeerimiseks teadmised ja oskused. Aine eesmärgiks on eelkõige kaasa aidata erialaliste oskuste omandamisele ja ansambelis koos musitseerimisele.

Aine õpetamise põhimõtted:

- Kogu õpitav materjal omandatakse nii kuuldeliselt, teoreetiliselt kui ka praktiliselt, mis tähendab teooria praktikasse rakendamist läbi laulmise ja pillimängu;
- Julgustada õpilast oma ideid muusikas avaldama;
- Laulmisel kasutakse tähtnimetuste kõrval ka meloodia artikulatsiooni ja fraseerimist esiletoovaid vokaliseeritud silpe;
- Õppematerjalidena (diktaatideks, harmoonia järgnevusteks jne.) tuleb võimalusel kasutada võimalikult palju juba olemasolevaid rütmimuusikast pärit teemasid ja helisalvestisi, et õppeprotsess toetuks rütmimuusika näidetele;
- Õppematerjali valikul lähtuda printsiibist lihtsamalt keerulisemale ja tuttavalt vähem tuttavale. Seetõttu oleks esimesel aastal soovitatav õpetamisel lähtuda õpilastele tuntud meloodiatest;
- Oluline on õppeprotsessi jooksul lisaks muule ka analüüsi oskuste arendamine (vorm, meloodia, harmooniline plaan, meloodia ja harmoonia suhe);
- Õppetöö käigus omandatakse vajalik rütmimuusikaalne terminoloogia.

Aine õpetamise meetodid:

- Õppetöös tuleb kasutada nii vokaal- kui instrumentaalmuusika helisalvestisi transkribeerimiseks ehk kuulatud lugude noodistamiseks. Erinevateks elementideks eraldatuna tähendab see stiilide, koosseisude, taktimõõtude, vormi, meloodia rütmi, meloodia, bassiliini, harmoonia kindlaksmääramist ja ülesmärkimist.
- Klaveril mängitud diktaatide ja akordijärgnevuste noodistamine;
- Kuulmise järgi akordide, intervallide ja laadide määramine ning noodistamine;
- Akordide, laadide ja meloodiate noodist laulmine ning akordide ja harmooniajärgnevuste laulmine nii harmooniliselt (st. mitmehäälselt ansambelis) kui ka meloodiliselt;
- Improviseerimisoskuste arendamine laulmise, pillimängu ning teoreetiliste teadmiste kaasabil;
- Omaloomingu kirjutamine. Kuna rütmimuusiku roll on võrreldes klassikalise muusika esitajaga erinev – muusik on nii helilooja kui ka esitaja ühes isikus, tuleks sellest lähtudes anda õpilasele teadmisi ja oskusi komponeerimiseks;
- Rütmi imiteerimine, ülesmärkimine, improviseerimine ning töö metronoomiga, eesmärgiga arendada õpilases rütmikaga seotud oskusi (rütmifiguurid, fraseerimine, püsiv pulss).

3.1. PROGRAMM KLASSIDE KAUPA:

V klass

Helistikud, laadid, intervallid:

- kõik lihtintervallid ja nende kõlaline eristamine harmooniliselt kui ka meloodiliselt esitatuna, intervallide laulmine tähtnimedega ja vabalt valitud silpidega;
- kuni nelja märgiga duur- ja mollhelistikud;
- duur- ja mollpentatoonika;

Harmoonia:

- duuri ja molli kolmkõlad ja nende moodustamine kuni nelja võtmemärgiga helistikes; akordide (kolmkõlade ja dominatseptakordide) tähistamine pop-jazzmuusikas;
- diatoonilised duurhelistikust lähtuvad kolmkõlad (v.a. 7. astme kolmkõla) ja harmooniajärgnevused teoreetiliselt ja kuuldeliselt kuni kolme märgiga helistikes.

Rütm:

- rütmifiguurid;
- pulss;
- vormitaju arendamine;
- tutvumine rütmimuusika fraseerimisega.

VI klass

Helistikud, laadid, intervallid:

- meloodiline moll nii tõusvalt kui laskuvalt;
- blues
 - vorm;
 - blues erinevates stiilides;
 - blues'i laad kuni 5 märgini.
- viie märgiga duur- ja mollhelistikud;
- dooria, miksolüüdia

Harmoonia:

- septakordid (M7, m7, 7, dim, m7b5), nende struktuur ning kõlaline eristamine nii eraldiseisvatena kui ka järgnevuses;
- m7 ja V7, M7 kui kolme põhiseptakordi laulmine;
- diatoonilised duurhelistikust lähtuvad kolmkõlad (v.a. 7. astme kolmkõla) ja harmooniajärgnevused teoreetiliselt ja kuuldeliselt kuni nelja märgiga helistikes;

Rütm:

- jazzilik fraseerimine;
- swing'i rütmid;
- süngoobid;
- rütmi improviseerimine.

VII klass

Helistikud, laadid:

- Eelnevalt õpitud laadide kinnistamine
- kuni kuue märgiga duur- ja mollhelistikud;
- Pentatoonika kuni 6 märgini

Harmoonia:

- Eelnevalt õpitud akordide kinnistamine

Rütm:

- erinevate stiilidega tutvumine – swing, latin, funk

Õppeaasta jooksul korraldatakse eksamiks valmistumisel ka eelmisel aastal õpitud materjale.

VII klassi lõpus tuleb rütmimuusika teoorias sooritada vanema astme lõpueksam.

Kirjalik:

- *diatooniline harmooniajärgnevus*. Koosneb kaheksast üheakordilisest taktist;
- *meloodiadiktaat*. Kuni 4 takti;
- *rütmidiktaat*. Kuni 4 takti
- *akordide, intervallide ja laadide ehitamine*. Õpitud kirikulaadid, blues, pentatoonika M7, m7, 7, m7b5, dim, p.1-p.8
- *transkribeerimine*. 1 nädal enne eksamit ette antud loo kodus transkribeerimine (kuni 8 taktiline fraas)

Suuline:

- *rütmiharjutuse koputamine või silpidel laulmine*
- *jazzmeloodiate noodist laulmine silpidel (scat laul)*. Koos stiilist lähtuva õige fraseerimisega. Kokku neli 2-4 taktilist erinevas stiilis fraasi.
- *akordide laulmine*. M7, m7, 7, m7b5, dim.

Lisa-aastad

Lisa-aastatel õppimise võimalust pakutakse vaid õpilase soovil ja kooli võimaluse olemasolul.

Eelnenud aastatel õpitu süvendamine, kinnistamine. Valmistumine erialalist kutse või keskkaridust pakkuva kooli sisseastumiskatseteks.

4. RÜTMIMUUSIKA AJALOO AINEKAVA

Rütmimuusika ajaloo ainetundides tutvutakse pop- ja jazzmuusika ajalooga läbi erinevate stiilide ja elementide tundmaõppimise. Aine annab ülevaate enimkasutatavatest instrumentidest ja kuulsamatest muusikutest. Õppeaja vältel õpitakse tundma rütmimuusika arengulugu 19. sajandi lõpust tänapäevani. Liigituse aluseks on stiilid ning ajastud. Iga stiiliperioodi esindajateks on valitud heliloojad, kes on kõige rohkem mõjutanud rütmimuusika arengut. Välja tuuakse tähtsaim iga stiili kohta (kuidas sai alguse, kust pärineb, tähtsaimad esindajad ja nende elulugu).

Eesmärgiks on tutvustada õpilasele tänapäevase rütmimuusika alustalasid.

Õppetöö meetodid:

- loeng;
- iseseisev töö;
- rühmatöö;
- muusika kuulamine;
- videosalvestuste vaatamine;
- kontsertide külastamine

V klass

I poolaasta

- muusikatööstus (eesmärgid, suuremad firmad, enimmüüdud singlid);
- kaasaegse rütmimuusika algus (minstrelshow, afroameerika muusika);
- spirituaal;
- ragtime;
- blues (bluesi vormid, tähtsamad muusikud).

II poolaasta

- jazz- ja maailmamuusika
 - jazzi erinevad stiilid;
 - Ladina-Ameerika muusika.

VI klass

I poolaasta

- kantrimuusika;
 - kantrimuusika sünn;
 - erinevad stiilid;
 - tähtsamad muusikud (J. Cash, E. Presley).
- rock'n'roll:
 - miks tekkis;
 - tehnika saavutused;
 - stiilid;
 - tähtsamad muusikud (Buddy Holly, Jerry Lee Lewis jt).

II poolaasta

- 1960-ndad:
 - uuendused;
 - The Beatles;
 - the Rolling Stones;
 - Briti invasion;
 - roki sünn ning erinevad stiilid.
- soulmuusika:
 - iseloomustus;
 - Motown vs. Stax/Volt;
 - tähtsamad muusikud (Ray Charles, Aretha Franklin).
- funkmuusika:
 - iseloomustus;
 - tähtsamad muusikud (James Brown).

VII klass

I poolaasta

- popmuusika süünd;
- diskomuusika;
- elektrooniline muusika;
- hip-hop, rap ja R'n'B.

II poolaasta

- rütmimuusika süünd Eestis ning tähtsamad muusikud, ansamblid;
- muusikal.

VII klassi lõpuks peab õppeprogrammi läbinud õpilane omama ülevaadet rütmimuusika arengust ja põhisuundadest 19. sajandi lõpust tänapäevani.

- iga suurema teema lõpus toimub kirjalik kontrolltöö, mis hõlmab õpitud materjali;
- iga poolaasta lõpus toimub kuulamisseminar, kus on vaja ära tunda sel perioodil õpitud muusikastiilide tähtsamad näited;
- kord aastas on vaja külastada vähemalt ühte kaasaegse muusika kontserti ning kirjutada sellest ülevaade.

5. LISAERIALA AINEKAVA

Lisaeriala ainekava on identne valitud eriala vabaõppe ainekavaga.